

ILO NEDİR?

Aydınlık Gazetesi, 21 Mayıs 2019

Yıldırım Koç

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) çok konuşulan ve genellikle çok az bilinen bir örgüttür.

ILO'YU SENDİKA SANAN PROFESÖR

Çalışma yaşamına ilişkin bir miktar kitap yazmış ve bazı çevrelerce bu alanda otorite kabul edilen Prof.Dr.Kamil Turan'ın, 1999 yılında yayımlanan *Milletlerarası Sendikal Hareket ve Küreselleşme* (Türk Metal Sendikası Yay., Ankara, 1999, s.22) kitabında "1901 tarihinden günümüze kadar kurulmuş önemli milletlerarası sendikal kuruluşlar" çizelgesinde 1919 yılında kurulduğunu belirttiği Milletlerarası Çalışma Teşkilatı'na da yer verdiğini gördüğümde çok gülmüştüm. Bazı çevrelerce bu alanda otorite kabul edilen Kamil Turan'ın, ILO'nun devletlerin üye olduğu bir uluslararası örgüt olduğunu bilmemesi, ILO'yu bir uluslararası sendikal örgüt sanması çok traji-komik bir durumdu. Bazı çevrelerin otorite kabul ettiği bir kişinin böyle hatalar yaptığını görünce, diğer insanların bu konudaki bilgisizliğini hoşgörülle karşılamaya başladım.

ILO'NUN ÜÇLÜ YAPISI

ILO veya Uluslararası Çalışma Örgütü, 1919 yılında kuruldu. Bu yıl, kuruluşunun 100. yıldönümü kutlanıyor. Bu nedenle bu yıl Haziran ayında ILO'yu epeyce konuşacağız.

ILO'nun kuruluş nedenlerine, işleyişine, finansmanına ve Türkiye için önemine daha sonraki birkaç yazımda değineceğim. Önce bazı kısa bilgiler.

ILO, Prof.Dr.Kamil Turan'ın zannettiği ve yazdığı gibi bir uluslararası sendikal örgüt değildir. Devletlerin üye olduğu ve günümüzde Birleşmiş Milletler ailesi içinde yer alan bir uluslararası örgüttür. ILO'yu devletlerin üye olduğu diğer uluslararası örgütlerden ayıran temel özellik, üçlü yapısıdır. Diğer bir deyişle, ILO'da ülkeleri hükümet, işçi ve işveren temsilcileri birlikte temsil eder.

ILO, Sözleşme ve Tavsiye Kararı adı verilen uluslararası standartlar kabul eder. Bu standartları onaylayan ülkelerin bu standartlara uyması beklenir. Ülkelerin bu standartlara uyup uymadıklarını denetleyen çeşitli mekanizmalar vardır. Ancak ILO'nun, bu standartları onaylayıp uygulamayan ülkelere karşı uygulayabildiği önemli yaptırımlar yoktur.

Türkiye'de cumhurbaşkanlığı sistemine kadarki onaylama süreci, TBMM'de kabul edilen bir kanunla Bakanlar Kurulu'na onaylama yetkisinin verilmesi ve Bakanlar Kurulu'nun da bir kararla bir Sözleşmeyi onaylaması biçimindeydi. Sözleşmenin onaylandığı ILO Genel Müdürlüğü'ne bildirilince, onaylama süreci tamamlanmış olurdu. Günümüzde Bakanlar Kurulu'nun yetkisi Cumhurbaşkanlığı'na bırakılmıştır.

ILO'NUN AZALAN VE ARTAN ÖNEMİ

ILO'nun Sözleşme ve Tavsiye Kararı kabul etme organı, her yıl Haziran ayında toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı'dır. Uluslararası Çalışma Konferansı bu yıl 10-21 Haziran günleri Cenevre'de toplanacak. Gündemdeki en önemli konu, örgütün 100. yılı kutlamaları. Ayrıca, Çalışma Dünyasında Şiddet ve Taciz konusunda bir uluslararası belgenin ikinci görüşmesi yapılacak.

ILO'nun kuruluş sürecini ve daha sonraki yıllarda geçirdiği büyük değişim ve dönüşümü bilmezseniz, bugün dünyada öneminin azalmasını da anlayamazsınız. Ancak, ILO'nun önemi dünyada azalırken, Türkiye'de artmaktadır. ILO'nun öneminin Türkiye'de artışının nedenini daha sonraki yazılarımda ele alacağım.

Uluslararası Çalışma Konferansı bu yıl, açılış ve kapanış törenleriyle birlikte, 12 gün toplanacak. ILO'nun uluslararası düzeyde öneminin azalmasının bir göstergesi, Uluslararası Çalışma Konferansı'nın çalışma süresinin kısalmasıdır. Uluslararası Çalışma Konferansı 1998 yılında 2-18 Haziran tarihlerinde toplanmıştı. Çalışma süresi 17 gündü. 1999 yılında 1-17 Haziran günleri, 2000 yılında 30 Mayıs-15 Haziran, 2008 yılında 28 Mayıs-13 Haziran günleri toplanıldı. Çalışma süresi 2018 yılında 28 Mayıs-8 Haziran oldu. Bu yıl da 12 gün.